

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
66/11. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2011. június 30.

A C-271/10. sz.
Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA) kontra
Belgische Staat ügyben hozott ítélet

A nyilvános haszonkölcsönbe adás esetén a szerzőket megillető díjazást nem lehet kizárólag a kölcsönvevők száma alapján kiszámítani

A díjazás összegének figyelembe kell vennie a nyilvánosság használatába adott alkotások számát is, oly módon, hogy a nyilvános haszonkölcsönbe adást végző nagy intézmények jelentősebb mértékű díjazást fizessenek, mint a kisebb intézmények

A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló irányelv¹ értelmében a szerzők kizárólagos joggal rendelkeznek a szerzői jogi védelemben részesülő művek eredeti vagy többszörözött bérbeadásának és haszonkölcsönbe adásának engedélyezésére, illetve megtiltására. Kimondottan a nyilvános haszonkölcsönbe adást illetően azonban a tagállamok kivételeket határozhatnak meg e kizárólagos jog alól, amennyiben a szerzők e haszonkölcsönbe adás címén legalább díjazásban részesülnek.

A VEWA egy belga szerzői jogi jogkezelő szervezet. 2004. július 7-én a VEWA megsemmisítés iránti keresetet indított az irányelvet átültető királyi rendelettel szemben a Raad van State (államtanács, Belgium) előtt.

A VEWA különösen azt állítja, hogy a királyi rendelet, amely a haszonkölcsönzést végző intézményekbe beiratkozott nagykorú személyenként évi 1 eurós, kiskorú személyenként pedig évi 0,5 eurós átalánydíjazást állapít meg, amennyiben e személyek a tárgyidőszakban legalább egy kölcsönzést végeztek, sérti az irányelv rendelkezéseit, amelyek megkövetelik, hogy a haszonkölcsönbe adásért vagy a bérbeadásáért „méltányos díjazást” fizessenek.

E körülmények között a Raad van State úgy határozott, hogy kérdést terjeszt a Bíróság elé. A kérdése lényegében arra irányul, hogy az irányelvel ellentétes-e az olyan nemzeti rendszer, mely szerint a nyilvános haszonkölcsönbe adás esetén a szerzőket megillető díjazást kizárólag a közintézményekbe, nevezetesen a könyvtárakba beiratkozott kölcsönvevők számától függően, kölcsönvevőnként megállapított évi átalányösszeg alapján kell kiszámítani.

A Bíróság emlékeztet arra, hogy a díjazásnak lehetővé kell tennie a szerzők számára, hogy megfelelő jövedelmük legyen. **Az összege tehát nem lehet pusztán szimbolikus.**

Ami kimondottan a nyilvános haszonkölcsönbe adás esetén a szerzőket megillető díjazás összegének meghatározására szolgáló kritériumokat illeti, kizárólag a tagállamok feladata, hogy meghatározzák a területükön a leginkább releváns szempontokat. E tekintetben széles mérlegelési jogkör van fenntartva a tagállamok számára. Ugyanis a saját kultúrpolitikai célkitűzéseik alapján határozhatják meg a szerzőket nyilvános haszonkölcsönbe adás esetén megillető díjazás összegét.

¹ A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv (HL L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o.), amelyet a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 376., 28. o.) kodifikált.

Mivel azonban a díjazás a szerzőknek a műveik engedélyük nélküli használata miatt okozott hátrány ellenértékének minősül, e díjazás összegének megállapítása nem lehet teljesen független az ilyen hátrány alkotóelemeitől. Mivel e hátrány a nyilvános haszonkölcsönbe adásból, vagyis a védelem alatt álló alkotások közönség számára nyitva álló intézmény útján történő használatba adásából származik, **a fizetendő díjazás összegének figyelembe kellene vennie e használatba adás mértékét.**

Ily módon minél magasabb a nyilvános haszonkölcsönbe adást végző intézmény által használatba adott, védelem alatt álló alkotások száma, annál nagyobb a szerzői jogok sérelme. Ebből következik, hogy az ezen intézmény által fizetendő díjazás összegének figyelembe kell vennie a nyilvánosság használatába adott alkotások számát, és azt, hogy következésképpen a nyilvános haszonkölcsönbe adást végző nagy intézményeknek jelentősebb mértékű díjazást kellene fizetniük, mint a kisebb intézményeknek.

Ezen túlmenően az érintett közönség, nevezetesen a haszonkölcsönbe adást végző intézménybe beiratkozott kölcsönzők száma szintén relevánsnak minősül. Ugyanis minél magasabb azoknak a személyeknek a száma, akik hozzáférhetnek a védelem alatt álló alkotásokhoz, annál jelentősebb mértékű a szerzői jogok sérelme. Ebből következik, hogy a szerzőket megillető díjazás összegének figyelembe kellene vennie az ezen intézménybe beiratkozott kölcsönvevők számát is.

A jelen esetben nem vitatott, hogy a királyi rendelettel bevezetett rendszer a nyilvános haszonkölcsönbe adást végző intézményekbe beiratkozott kölcsönvevők számát, és nem a közönség használatába adott alkotások számát veszi figyelembe. Így e figyelembevétel nem veszi kellőképpen tekintetbe a szerzők által elszenvedett hátrány mértékét, sem pedig azt az elvet, miszerint ez utóbbiaknak a megfelelő jövedelemmel egyenértékű díjazásban kell részesülniük.

A rendelet továbbá előírja, hogy ha valaki több intézménybe van beiratkozva, a díjazást csak egyszer kell megfizetnie. A VEWA ezzel kapcsolatban azt állította, hogy a Belgium francia közösségében lévő intézmények 80%-a arra hivatkozik, hogy az olvasók nagy része más haszonkölcsönzést végző intézményekbe is beiratkozott, és hogy következésképpen ezen olvasókat nem veszik figyelembe az érintett szerző díjazásának kifizetése során.

E körülmények között e rendszer ahhoz vezethet, hogy számos intézmény ténylegesen csaknem mentesül mindenfajta díjfizetési kötelezettség alól. Márpedig e mentesülés valójában nem felel meg az irányelv Bíróság által értelmezett rendelkezéseinek, miszerint kizárólag a potenciálisan díjfizetésre kötelezett intézménykategóriák korlátozott száma mentesíthető e fizetés alól.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499